

Í umleið eitt hált ár hefur Jegvan Bæk, ið arbeiðir sum sálarfrøðingur hjá Blákrössheiminum, havt ein sjálvhjálparbólk fyrri foreldur at hasjmisbrúkarum. Foreldrini eru so fegin um sjálvhjálparbólkinn, at tey hava gjørt av at halda fram

GRÆKARIS DJURHUUS
MAGNUSSSEN

Rúsevnismisnýtsla er ikki longur nakað, føroyingar kunnu snúga sær undan. Umframt landssjúkrahúsið hava vit í dag tveir viðgerðarstovnar fyrri rúsevnismisnýtslu. Heilbrigðið á Velbastað og Blákrössheimið í Havn. Aftrat hesum eru nøkur stöð, har til ber at fá ambulanta viðgerð fyrri rúsevnismisnýtslu, millum annað Blákrössstovuna í Havn.

Upprunaliga var tað alkoholmisnýtslan, Blákrössheimið og Heilbrigðið veittu viðgerð fyrri. Men síðani miðskeiðis í áttatiárunum er onnur rúsevnismisnýtsla vaksin nógv, bæði heilivágsmisnýtsla og misnýtsla við harðari narkotiskum evnum. Hetta hevur so aftur ført við sær, at stovnarir eru farnir at viðgera fyrri onnur rúsevnismisnýtslu enn rúsdrekka ella alkoholi.

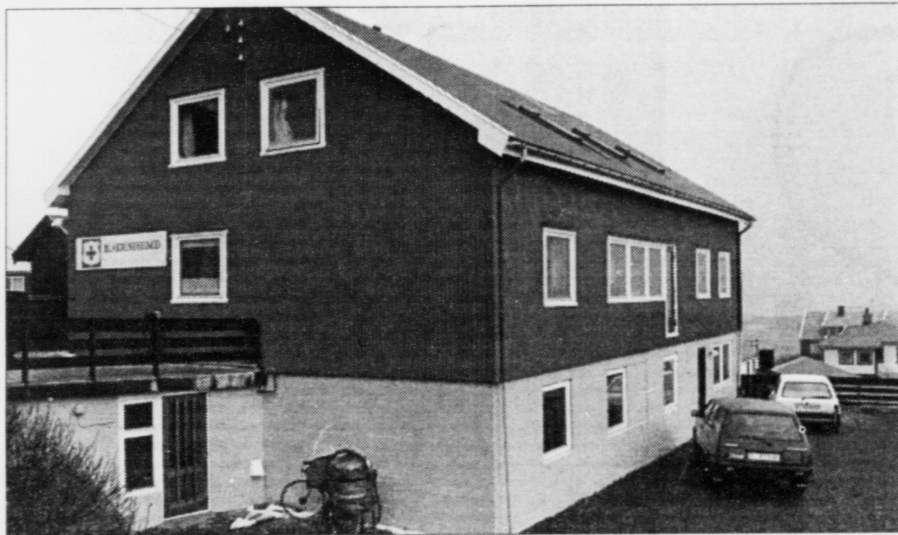
Tað rúsevnismisnýtsla, sum hevur verið mest útbreitt í Føroyum aftrat alkoholi, er hasj. Men tá ungir føroyingar seinast í sesktíðunum og í byrjanini av sjevtíðunum fóru at roykja hasj, var vitin um evnið rættiliga avmarkað. Tað var vanlig fatan millum brúkararnar, at hasjið ongi skaðilig hjáðrin hevði. Í dag vita vit betur. Hasj er í mongum førum eins skaðiligt, sum onnur rúseitur. Og vandin fyrri at føroyskir ungdomar koma út í hasjmisnýtslu er stórur.

Í dag ber til at fáa hasj á øllum teimum størstu plássunum í Føroyum. Ungfólk, Sosialurin hevur tosað við, siga, at ongin trupulleiki er at fáa hasj í t.d. Havnini. Hetta sama siga tey, ið dagliga arbeiða við fyrirbygging av rúsevnismisnýtslu og rúsevnisviðgerð.

Sjálvhjálparbólk fyrri foreldur

At trupulleikin við hasji er stórur er sjón fyrri søgn. Jegvan Bæk, ið starvast sum sálarfrøðingur hjá Blákrössheiminum í Havn, hevur seinasta hálva árið arbeiðt við einum sjálvhjálparbólk fyrri foreldrum hjá hasjmisbrúkarum. Eini tiggju foreldrapar eru í bólknum.

Jegvan Bæk sigur, at hann helt seg vita, at foreldur saknaðu onkran at tosa við, sum høvdu somu trupulleikarnar sum tey, t.e. trup-

Sjálvhjálparbólkur fyrri foreldur hjá hasjmisnýtarum

ulleikar av børnum, sum í longri tíð hava verið úti í hasjmisnýtslu. Nøkur teirra, sum komu í sjálvhjálparbólkinn, høvdu frammanundan verið í sambandi við Pól Jákup Thomsen, rúsevnismisráðgeva hjá Rúsdrekka- og Narkotikaráðnum.

Tá foreldrini herfyri evlueraðu, tóku samanum, var semja um, at tey skuldu halda fram við bólknum.

- Tað tykist sum foreldrini eru fegin um, saman við øðrum við sama trupulleikanum, at kunna seta orð á sínar tankar og trupulleikar. Og teimum dæmar væl at hava eitt professionelt fólk aftrat sær, sum á ein hátt er uttanfyrirstandandi, sigur Jegvan Bæk.

Fyrstu tíðina hittust tey í bólknum 14. hvønn dag, seinni hava tey verið saman einaferð um mánaðin. Felags fyrri foreldrini er, at børn teirra í fleiri ár hava verið úti í misnýtslu. Men ofta gongur long tíð, áðrenn foreldrini veruliga finna útav, at børn teirra eru hasjmisnýtarar.

Jegvan Bæk heldur, at arbeiðið í bólknum longu hevur hjálpt eitt sindur. Eitt er, at foreldrini eru fegin um at kunna seta orð á trupulleikarnar, og at gott er at hoyra royndirnar hjá hvørjum øðrum. Men bólkurin hevur á onkran hátt smittað eitt sindur av sær.

- Fleiri av børnunum vóru illa við, tá tey funnu út av, at tey góvu foreldrunum so stórar trupulleikar, at neyð-

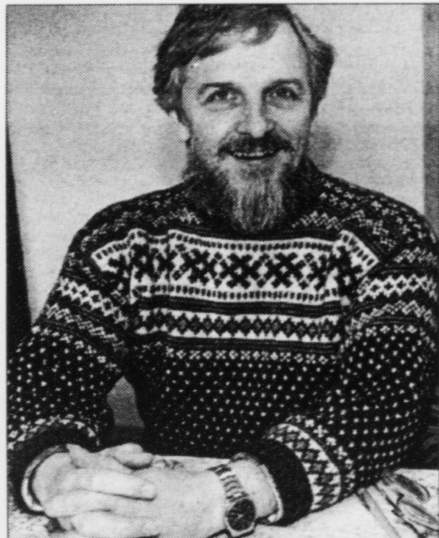
ugt var at koma í ein sjálvhjálparbólk. Og fleiri av foreldrunum halda børnini hava gjørt minni við hasjmisnýtsluna seinastu tíðina. Samskiptið millum foreldur og børn hevur eisini verið eitt sindur betur, sigur Jegvan Bæk.

Ágangandi og harðlig

Nýggjari kanningar visa, at millum mongu hjáðrinum av hasji, er at misnýttarin gerst ágangandi (aggressivur) og stundum harðligur. Hesar royndir hava foreldrini í

sjálvhjálparbólknum eisini. - Eg skal ikki siga, at børnini beinleiðis hava gjørt seg inn á foreldrini. Men tey klamsa við hurðum, bróta hurðar og ting, rópa og skelda og so framvegis. Og hetta eru sum heild børn, ið byrjaðu at roykja hasj sum 15-16 ára gomul, sigur Jegvan Bæk.

Hann sigur, at tey ungu vita lítið ella onki um hjáðrinum av hasji. Tey bílla sær inn, at hasjmisnýtslan er persónsmennandi heldur enn skaðilig.

Jegvan Bæk, sálarfrøðingur

Ein afturvendandi trupulleiki hjá foreldrum at misnýttarum er hesin at duga at seta mörk. Jegvan Bæk sigur frá foreldrunum í sjálvhjálparbólknum, at tey í dag duga betri at seta mörk enn fyrri einum hálvum ári síðani.

- Tað hevur týðning at duga at standa ímóti røttu løtuna. Til dømis kanst tú siga við misnýttaran, at hann kemur ikki inn aftur so leingi hann er ávirkaður; hann fær ikki meira pening nú og so framvegis. Og hetta eru foreldrini betur før fyrri í dag, heldur Jegvan Bæk.

Hann hevur eisini boðið børnunum hjá foreldrunum í sjálvhjálparbólknum at tosa við seg, men enn hevur ongin teirra tikið av tilbøðnum.

Alternativ tilbøð til ungdomin

Sólborg Dulavík, leiðari á Blákrössheiminum, heldur, at vit hava brúk fyrri onkrum alternativum til tað, ungdomurin hevur at fara til í dag. Og hon heldur tað vera neyðugt við eini hugburðsbroyting.

- Tað verður t.d. nógv gjørt fyrri ungdomin á fróttarókinum, men tað er eisini neyðugt við øðrum alternativum. Vit hava eisini brúk fyrri onkrum alternativum til ungfólk, sum í dag stórt sæð bara hava øklubbarnar at fara til, sigur Sólborg Dulavík.

Hon heldur, at Havnin

Blákrössheimið hevur í mong ár verið viðgerðarstovnur fyrri alkoholmisbrúkarar. Men sum misnýtslan av øðrum harðari evnum vindur upp á seg, er Blákrössheimið eisini farið at viðgera fyrri aðra misnýtslu. Seinasta hálva árið hevur Jegvan Bæk, sálarfrøðingur, staðið fyrri einum sjálvhjálparbólk fyrri foreldrum at hasj-misnýttarum

manglar eitt stað fyrri ung og tilkomin, har tey í einum rúsfrið umhvørvi kunnu fara upp á gólv.

- Í veruleikanum er tað ein trupulleiki, at ungfólk ikki tora at dansa uttan at drekka sær mót. Eg dug onki skeivt at siggja í, a fólk dansa. Mær dæmar sjálv ógvuliga væl at dansa. Og eg vildi fegin, at tey ungu fingi møguleika a njóta hetta ítrivið - uttar endiliga at drekka sær mót. Har má nakað gerast, heldu Sólborg Dulavík.

Hon heldur tíðina vera komna hagar, at býráð og landsstýrið fyrrreika tey ungu betur til tær avbjóðingar, ið standa fyrri frammán.

Í Havnini hevur Margarinfabrikkin verið eitt stað fyrri ungdom. Har skal ver: rúsfrið, og har ber til at fara upp á gólv. Men Sólborg Dulavík heldur ikki hetta vera nógmikið.

- Tað hevur víst seg, a býráðið bara hevur sett eitt fólk fulla tíð at taka sær a Margarinfabrikkin. Og tað er alt ov lítið. Hóast fleir sjálvboðin eisini hava veri til góða hjálp í arbeiðinum so er tað ikki nógmikið. Eitt fulltíðarsett fólk er ov líti at nøkta tann tørv, ungfólk seta til eitt slíkt stað.

- Arbeiðið má skipast við nógv stórar arbeiðsmegi. Ikki fyrr enn tá kunnu vit riggar eftir ætlan, heldu Sólborg Dulavík.

Hon heldur, at á einum sovoðnum stað kann so eitt miðvíst upplýsingararbeið gerast. Eitt upplýsingararbeiði, sum kann fáa tey ungu at siggja, at væl ber til at liva eitt rúsfrið lív.

- Fyri tað um eitt miðvíst upplýsingararbeiði verður gjørt á einum sovoðnum stað, nýtist tað ikki at ver: keðiligt. Tað er her, vit mill um annað skulu læra tey ungu at fara upp á gólv uttan at drekka sær mót. Tað eigur at vera tað náttúrligasta í verðini at taka eitt dans. Og tað kunnu foreldrini eisini hjálpa upp, heldu Sólborg Dulavík.